

Foto: Dino Cetinić

OTOČANSKI DNEVNICI

Ivica Duhović Žaknić, Žrnovo
ivica.zaknic@gmail.com

3. kolovoza 2.... Golema usamljenost

Dan je prošao najmirnije moguće: nitko mi nije čestitao rođendan, valjda se nisu sjetili, velika je vrućina i suša, dišemo kao ribe na škrge, teško je i razmišljati i bilo što učiniti za ovakve žege, a kamoli čestitati rođendan ili primiti čestitku. I ovo potonje je naporno.

Ali gospođa Amalija?! Njoj čestitke samo dolijeću, s pet ili šest? kontinenata, iz svjetskih metropola, s brodova na oceanima, s pjesmama zapaljivim, ljubavnim, domoljubnim, pitam se kako samo svi ti čestitari imaju saznanja o glazbi koja tetu Amaliju razniježi, o ružama hrvatskim, ostala si uvijek ista jedina žena, o ljepotama Dalmacije, moru, galebovima, jedrima, hridima, pa onda zbog jedne divne crne žene i inim ženama divnim, Dalmatinka Dalmatinka, tri ljubavi svoje ima... I dakako - Skitnica... Lokalnu radio postaju preplavljaju oceani ljubavi jedine, kiša poljubaca, nježnosti, pjesme se nadmeću i u glasnoći, najviše ih je iz naftaline... Tu su sestre, braća, nevjeste, kunjade, prijateljice, rodice, sin Andro s Lady Korčule, kćer Maris iz Sjeverne Caroline, njezina Jacqueline iz Queenslanda, za koju ne mogu odrediti jesu li u srodstvu, čestitke samo pljušte!, pitam se ne krije li se iza nekog od imena i njezin bivši muž?, možda Mathew jer mislim da se zvao Mate, kojega je zatekla u bračnoj ložnici s dvadeset i tri godine mlađom malom rođakinjom Rinom, njezinom rođakinjom koju je ona bila dovukla u kuću i školovala, izbavivši je iz siromaštva i

neukosti nekog pučinskog otoka. Mathew i Rina odjedrili su poslije izbijanja skandala na neki daleki kontinent, a teta Amalija je ostala u svojoj velebnjoj kući kao najbolja potvrda istinitosti stare narodne izreke: dobro se zlim vraća. No, unatoč svemu, teta Amalija je ostala vedra duha, mnogorječiva i nesuzdržana, kažu da je spočetka bila kivna na svoga dragoga, i na onu malu glupaču!, no njezina kivnost se vremenom osipala, a onda i posve nestala, danas kazuje o njemu samo lijepo, sveudilj ga kiti vrlinama, bio je dobričina i volio je raditi, ni mlijeka ptičjeg s njim joj nije manjkalo, naivčina nad naivčinama, naočit i muževan, lijepe je godine s njim provela, čuvala ga je i pazila kako cvit u pitaru, i on nju bogme, sve dok ga ona mala nije smotala među noge, zaludila, ali i njoj opraštam!, nije jadnica znala bolje ni drukčije, nisu je naučili, a sama nije osobito bistra...

*Ali gospođa Amalija?! Njoj
čestitke samo dolijeću, s
pet ili šest? kontinenata, iz
svjetskih metropola, s brodova
na oceanima, s pjesmama
zapaljivim, ljubavnim,
domoljubnim... Lokalnu radio
postaju preplavljaju oceani
ljubavi jedine...*

Mogli smo se uvjeriti da joj ni ove godine nije propustio čestitati rođendan i to na uši cijeloga grada, uz pjesmu Vila moja projde...

Čovjek bi pomislio, kad me ovako sluša ili čita, da sam nenavidna zato što se teta Amalija sviđa općenito, većini, svima!, što je u stanju oprostiti kao svi dobri kršćani, što je mnogi vole i cijene. Ali nisam (nenavidna)! Kao prvo grijeh Kainov i Iskariotov ukazuje mi se najvećim, neoprostivim, a kao drugo: zapravo se divim gospođi Amaliji, istinski joj se divim! Treba uložiti puno truda i domišljatosti pa složiti sve te čestitke, lijepe želje, imena čestitara, prisjetiti se pjesama i pjevača koji su nekada žarili i palili našom glazbenom scenom, i sve to mora napismeno donijeti u radio postaju i predati uz uplatu odgovarajućeg novčanog iznosa, ovisno o broju čestitki i pjesama jamačno dobije i popust. Koja volja i koji optimizam! I neka se u gradu čuje!

U nedjeljno popodne, dok s radija pljušte čestitke, gospođa Amalija sjedi u fotelji u tinelu, na stoliću su na gvančerima posloženi cukarini, klašuni, hrstule, torta, prošek i bićerini za počastit čestitare, svi oni razasuti po svijetu i ugniježđeni u njezinu srcu obožavaju njezine delicije... Zna da će je pohvaliti i blaženo se osmjehuje.

Sretna na svoj način.

16. svibnja 2015. Blagodati ovoga doba

Prije tri dana na skype-u sam dobila poziv za kontakt s čudne adrese: thingy.abroad54. Uzaludno pokušah prevesti taj pseudonim, nešto sa širokom, golemom stvari?, inozemstvom?... nema nekog smisla?, ali moj Engleski je godinama neprakticiranja postao jamačno oskudan. Pitam svoju M., koja je liječnica i živi u Americi što ona misli; da! baš tako, nema nikakva smisla, ali ja obično ne odgovaram na pozive nepoznatih ljudi, veli. Uz poziv je prikvačena i slika – portret crnokose, veoma lijepe i poletne djevojke velikih očiju, široka lica, ispupčenih jagodica. Podsjeća me na moju mladu nećakinju u Beogradu, s kojom i nemamo baš neki kontakt otkad joj je majka umrla, jedno dijete vjerojatno misli kako smo svi mi ovdje ustaška čudovišta jer i njezina majka je onih ratnih godina mislila kako mi bombardiramo naše gradove, ubijamo naše ljude, tamo početkom devedesetih... I upravo zbog nje, zbog lude nade

da je to možda B., i unatoč upozorenju moje M., nakon tri dana prihvaćam poziv uz pitanje who are you and what do you want from me? I u roku hitno dobijem odgovor na chat-u: Ona se zove Amanda, iz Miamia je, female, ima 24 godine, užasno se dosađuje doma, i: I share pices. Ne kužim ništa. Moje sljedeće pitanje: je li možda nekom greškom izabrala mene?, imam 65 godina i ne razumijem o čemu ona govori... I have to work! A ona: jesam li već imala cyber sex?, nisam i ne zanima me, a zapravo sam neprosvijećena i nemoderna i ne znam što je cyber sex, fino!, ona će mi poslati svoju pice i baš ćemo se zabaviti, uživati, bit će nam great!... Baš!

Ona se zove Amanda, iz Miamia je, female, ima 24 godine, užasno se dosađuje doma, i: I share pices. Ne kužim ništa. Moje sljedeće pitanje: je li možda nekom greškom izabrala mene?, imam 65 godina i ne razumijem o čemu ona govori... I have to work! A ona: jesam li već imala cyber sex?

Glavom mi već tutnje veliki bijesi, zbog moje nepromišljenosti, ishitrenosti, zar imam vremena za ovakve izlete među djecu današnjice?, ludu djecu!, jednu djecu, kad god sam slušala ili čitala o seksualnom nasilju preko interneta nije mi bilo ni nakraj pameti da ću se suočiti s nečim nalik tome, u velikoj mucu kliknem skypeu neka mi tu curu skine s vrata, ali uznervana griješim i samo skrivam sadržaj razgovora, thingy.abroad54 još zauzima svoje mjesto među meni dragim osobama, kakav užas!, obuzima me strah, koji ni naknadno ne uspijevam sebi pojasniti, obuzima me i osjećaj gađenja!, cura današnjice mi uspijeva poslati još nešto, vidim da je to Nešto pristiglo u chat, no ne pada mi na pamet otvoriti ga, grabim žurno u KONTAKTE i, ne otvorivši pristiglu pošiljku, odgovaram brzo na pitanje: ovaj kontakt želite izbrisati iz svoje liste kontakata?, kliknućem na

Yes!, da!, da!, da! želim ga izbrisati za navijeke...

Brisanjem thingy.broad54 - neprevodivog pseudonima - s liste mojih prijatelja osjećam veliko olakšanje. Ipak se ne prestajem čuditi svojoj nesmotrenosti.

Kolovoz 20., For Sale

Uz asfaltiranu usku brdsku cestu kojom se svakodnevno spuštam do mora, na lijevoj strani i na rubu šume, od jučer do danas izronio je novi FOR SALE. Na nevelikoj drvenoj ploči obojanoj bijelo, crvenim slovima napisana ponuda, obavijest... možda osmrtnica za nešto što je bilo naše, domaće, neotuđivo, ono na čemu smo niknuli, što nas je hranilo, ushićivalo, činilo sjetnima i sretnima, borbenima, pohlepnima, što je bilo uzrokom mnogih raskola u obitelji, i što je omedavna postalo dostupno bjelosvjetskim mafijašima, kao i onim dobrim strancima koji su ovu zemlju proteklih desetljeća i stoljeća pokušavali osvojiti na manje sofisticirane načine nego što to čine danas, u doba kad su je mogli samo sanjati. FOR SALE. Sad je mogu kupovati svojim kurvinskim, smrdljivim, kapitalističkim sitnišem ili sa svojim sauer verdientes Geld...

Kakva to nevolja goni majku da prodaje svoju djecu? mislim.

Onda je došla zima, zimujući vrlo rijetko vozim rečenom cestom.

Poslije zime dohrlilo je užurbano ljeto, bez prijelaza i proljeća, kao što to zadnjih godina biva. Na jednom sam od svojih kratkih, ljetnih putovanja preko otoka, no ne želim pričati o tegobama istog (nepojmljivih sat i pol za 40 kilometara, zaustavljanje autobusa na svim mogućim i nemogućim mjestima zbog obavljanja raznih kurirskih poslova koji s putnicima ne stoje ni u kakvoj vezi, pothlađenost autobusa zbog koje me trenutno strefi neugoda i bol u glavi i ramenima, vonj svih putnika koje je na usputnim stanicama iskrcao, prazne boce od vode i soka...). U mjestu B., kroz koje se jedva probijamo, ulazi moja znanica, sjedalo kraj mene je slobodno?, da!, jest, ona sjeda, dugo te nisam vidjela veli; premda je nešto starija od mene upućujemo razgovor o djetinjstvu i mladosti u Žrnovu, o ljudima koje smo poznavali i koji su na neki način obilježili naše odrastanje, a

sada su gotovo svi mrtvi, i njezina sestra je umrla, sad u Žrnovu ona nema više nikoga, kuću su već odavno prodali, znam!, a sad bi prodali i šumu uz put prema Banji, da!?, vidjela sam natpis *for sale* gore u samom vrhu, s brojem mobilnog telefona, zar ne?, i pitam se zašto sve prodaje a ima petoro djece, čak vrlo pametne i uspješne djece?, da! oni su pošli po svijetu, starija trojica, Kanada, Amerika, studiji, diplome, Zagreb, ženidbe, udaje, da nema dvoje najmlađih koji nisu htjeli učiti, bila bi sama, a oni imaju dovoljno zemlje od pokojnoga oca... Tako čavrljajući došli smo do Žrnova, ja ostajem ovdje, a ona ide dalje, doviđenja, bog!, baš mi je drago da smo se ovako srele...

Predvečer opet vozim onom cestom prema moru, visoko gore u brdu, pogled s kojega nudi južnu stranu Pelješca, Viganj, Kučište, puntu sv. Ivana, sve tamo do Hvara, Braća, obale i sv. Jure, stotine jedara, Fortecu, Badiju, Vrnik, Orebić i sv. Iliju, krajobraz pred kojim zastaje dah, tamo gore visoko dakle, postavljena je nova ploča: NA PRODAJU.

15. rujna

Spuštam se izbetoniranom štradam od Barila prema Zlinjama, još pod dojmom razgledane blatske etno-kuće, njezina rustikalnog ozračja, brojnih dokaza o mukotrpnom i možda idiličnom životu seljaka na hrvatskim otocima posljednja dva, tri stoljeća, lijepo su to napravile te dvije sestre mislim, sve je tamo: narodna nošnja, rublje domaće izrade, čipke, austrijska postelja, vitrina u tinelu samo za pokazivanje, nikad ništa iz nje nije korišteno, mislim da je i cijeli tinel bio samo za pokazivanje, kao neka stara izložba, obiteljske kolajne, prstenje i davno zaustavljene ure, alati za bačvare, postolare, vinare, maslinare, iseljenici, dični obiteljski preci, trave i začini, delicije poput anižete, orahovice, broštulanih mindela... Sjećam li se još da je i ova štrada imala kaldrmu umjesto (ili iznad) koje je nedavno došao bijeli, surovi, novodobni beton?, da spuštam se tom uličicom i znam da je izgledala drukčije. Na desnoj strani velika kamena korta i ulaz u dvor koji daje naslutiti stara vremena: stari komin, pucal od gustirne, male prozore s kamenim perastadama, možda konobu, pižule, pitare, artence, ostatke ljetošnjih cinija i zvjezdica, sparog, narančino i limunovo stablo... Vuče me neodoljivo želja za kročiti u te

dvore, možda bih to i učinila da me grub starački glas ne zaustavi: A što tun išćete?, hitro se okrenem i kažem ne išćem ništa, samo gledam ovu staru kortu, kuću i prikuću; preda mnom stoji oniži, zbijeni, postariji čovjek u radničkom trlišu, pri čemu njegove modre hlače odavno nisu modre, oli niste vidili ploču gori na kući?, nisam, e pa vidite: ovo je kuća Donjerkovića, moja kuća, a gori van lipo piše... Doista piše: u ovoj su kući rođeni čuveni dominikanci, braća Donjerković... tisućusedamstoineke, postavila općina Blato, 2001.g., spomen ploča je neprimjereno velika, rekla bih čak i ružna, nekad je to bio kaštel, dodaje moj sugovornik, ode u blizini su još tri, vidim onoga lijevo, obraslog bršljanom... sve je to lijepo, ali zašto je ova štrada izbetonirana?, prije ste ovdje imali kaldrmu? je li tako?, čini se da sam ga zbunila malo, ali snašao se brzo pa će kao iz topa: je! bila je, ali sad su tun stavili vodovod, tun doli ispod, kabele i kanalizaciju, ovo treba bit grad, znate, da! znam, ujutro se ne smiju palit traktori, valja potrti sve zvukove sela, ne smije zvonit Zdravamarija i kokoti ne smiju kukurikat, oni hoću učinit od Blata velegrad, veli mi čovjek tonom koji odaje da je i on suglasan s takvim htijenjima, ponosan čak tim novim postignućima, jadan čovjek! mislim. Mogla bih mu reći da je meni lijepo Blato upravo kao veliko selo, s čeljadima koja izgledaju poput njega, govore po blasku, idu u jematvu i u masline, u Radež i na ribanje, prodaju mi dobro ulje i malo manje dobro vino, Blato s kaldrmom na uskim uličicama prema Veloj Strani, sa svojim Zdravomarijama i Kampanama, kukurijekanjem kokota i vonjem gnojiva, sve bez celofana i (vele) gradskih drangulija. Bez betona. Mogla bih mu reći, ali neću jer on izgleda opijen gradom ili čak velegradom, jednoga dana, nažalost, možda.

9. lipnja 2016. Legenda o vilama

Moj prvi dojam na predstavljanju slikovnice Legenda o žrnovskim vilama mogao bi se sažeti u riječ: lijepo! Lijepo je da se djeca okupljaju na ovakvim projektima, sve te curice anđeoskih lica i kosa poput Plavca ili Pošipa u pretakanju, s cvjetnim vjenčićima na glavi, u vilinskim opravama, na Vilinu izvoru, u tihom gaju česvina, među stijenama koje kao da je neka moćna ruka spustila s nebesa... I uprizorenje priče o kurioznom Mikuletu, njegovoj pronicljivoj ženi i dobrim ali (ipak!) ćudljivim

vilama, ubacivanje folklornog plesa u cijelu priču, podcrtano znanstveno govorenje o Kočjama, korektan nastup profesionalne pripovjedačice narodnih priča i bajki, glas dječaka koji je otpjevao neku vrstu uspavanke suncu ili svome zlatu, put posut cvjetnim laticama kao na Tjelovo, busenje smilja i kadulje na pozornici... Da!, lijepo, aromatično, ugodno za oko i uho, privlačno, idilično.

Dok moj prvi dojam još nije ni sazio, prikrada mi se jedna druga riječ, prišuljava mi se jedno drugo razmišljanje iz crnog sveučilišnog udžbenika (Sociologija kulture i umjetnosti, korice su doista bile crne), turpijaju u mojoj dobroj volji, napastvuju me, i rugaju mi se čak: zovem se *Kitsch* veli ta riječ, i naravno da nisam ružan, nego sam lijep, dopadljiv, urešen, i uglavnom veselim ljude, podilazim njihovom nerazvijenom ukusu, ali ne činim nikome zlo, emotivno sam nabijen i privlačan stanovitoj publici... Ali ti nisi takva publika!, ti nisi prijatelj s dotičnim gospodinom! Vazda si prepoznavala loš ukus niskovrijednog stvaralaštva, glumu, laž, pretvaranje, čak je i cvijeće u kosi malih vila bilo umjetno, tobože savršeno, nije ti jasno zašto je večeras u prve borbene redove sjeo pop, k tome su ga još posebno pozdravili i zahvalili mu što je došao, zar vile nisu proizvod poganskih vjerovanja i običaja i zar Katuša (a ona je bila velika vjernica i trećoredica, što god to značilo) nije tvrdila da one ne postoje?, ako postoji Bog ne postoje vile! Kako je to pop uspio pomiriti svoje katoličanstvo i poganska vjerovanja koja vilama podaruju nadnaravne moći malih božica? U vjeronauku nema vila. I kako voditeljica projekta pomiruje znanost (jer oni su se u pripremi služili *znanstvenim* metodama i materijalima iz Arhiva!) i legende koje ne počivaju ni na znanstvenim, ni na vjerskim, ni na povijesnim temeljima, nego na maglama ilirske i grčke mitologije. I na slabostima čovjeka u pokušaju snalaženja i poimanja svoga mjesta i značaja pod zvijezdama.

Kolovoz 2017. Ovega lita u Postrani, za se smijati a foši i za plakat

...A dobravečer Meštrova! Jeste li mi dobro Meštrova?

Njegovo dobrohotno intonirano Meštrova osvjetljava na trenutak onaj dio moje prošlosti

kad mi je bio učenik, ne posebno nadaren, čak s ispodprosječnim ocjenama, nekako tvrd, uglato koščat, četkaste kose, s očima što zvjeraju nemirno uokolo, i kao da ništa zanimljivog ne nalaze odhode dalje. Znala sam da je besmisleno zaustavljati te oči, smirivati ih, prisiljavati ga da misli, podučavati ga, njemu učenje školskog gradiva nije išlo, valjda će naći nešto u životu što će mu biti razumljivo, prihvatljivo, u tome nečemu bit će samouk, to će raditi dobro, i od toga će živjeti, besmisleno je i kažnjavati ga, to najmanje... šiba je u ono doba još imala svoje pedagoško i andragoško mjesto u odgoju i obrazovanju, ali...

Volim kad me oslovljava s Meštrova.

Jer bili ste čovik Meštrova, vazda ste bili čovik, ne samo za mene nego i za moju dicu. A sjećate se B-a?, kako se ne bih sjećala kolege na svom prvom radnom mjestu... mlati nas je kao životinje, šibom po skupljenim nogama, po kantulama i bedrima, po škinji, mislin da od onda iman napukla rebra, zašto me šibate meštre? pita san ga, a on bi isprči onu svoju bradu i smija se je grohoton: iz ljubavi te šiban, iz dragosti te šiban!, šiba od leprine je poput zmije psičala i uvijala se oko mojih kolina... Uživa je u temu, propjo je uživa, i Ninu!, sjećate se one male?, nije bila baš mala mislim, i da! sjećam se, Nina je bila kao preklisli kruh, visoka, dugih nogu... e! tamo je ima po čemu mlatit... posli je pošla u Novu Zelandu, a sad su jon obe noge odsikli... kako? zašto? Šećer...

Stiska san pesti, a onda više nisan moga i zalipi san mu jednu u facu, ovo van je iz dragosti meštre!, pa onda još jednu s druge bande, a ovo van je iz ljubavi meštre!... i još jednu, i još, pesti su samo letile i nisu mogle fermat, kao ni njegova šiba prin četrdeset godišća...

Insoma san ga čeka... čeka san ga puno godišća. I doša je jedan dan na Krmaču, ko čeka tin dočeka!, bi san sam u baraci, on je dojuri sa svojim

auton i da hoće šefa, ajde mali ne laprdaj nego reci di ti je šef!, vazda bahat i arogantan mislin, triba hitnu isporuku žala mislin, opsjednut je pržinon, žalon, cimenton, gradi, gradi, gradi... i svi mu moramo bit na usluzi, vazda i udija! A sjećate li se meštre kako ste me mlatili šibon?, ono po skupjenin prstima, pa nadlanicama, po nogama, po škinji, po koščima jer mesa ni bilo... zašto ste me mlatili?... pa reka san ti iz ljubavi! iz dragosti... I smijali ste se meštre, peštali ste nas i smijuljili se... Stiska san pesti, a onda više nisan moga i zalipi san mu jednu u facu, ovo van je iz dragosti meštre!, pa onda još jednu s druge bande, a ovo van je iz ljubavi meštre!, ni se snaša, sta je ko pizda, pa san mu onda zalipi pest za Ninu, zna san da to ne smin propustit, i još jednu, i još, pesti su samo letile i nisu mogle fermat, kao ni njegova šiba prin četrdeset godišća... I mora san se smijati!

7. listopada 2017. Crna guća

Pišem sjedeći u udobnoj stolici za radnim stolom, stolici bijeloj, kožnoj. Telefon grakće, neugodno krakće, a ja ga ne umijem postaviti tako da njegovo oglašavanje bude ugodnije: zove me teta. Na Božić će u devedesetiosmu i još bez naočala bira moj broj... Viče iz svega glasa: kad ćeš poć u Split?, ne znam, možda idući tjedan, zašto?, dat ću ti solde da mi kupiš jednu crnu guću... guću?, e!, jednu crnu guću na butune!, ona guća što si mi je ti dala mi je velika, a onu moju lipu, crnu guću mi je izi miš, moran poć u likara i niman što obuć... kupit ćeš mi jednu crnu guću na butune! Hoću kažem, kupit ću Vam crnu guću na butune... i ne široko!, nadodaje ona, pričinja mi se da je čujem iz njezina komina udaljenog dvijestotinjak metara, a ne kroz slušalicu, znam, guća mora biti uska, a to dakako neće biti jednostavno...

Prodavačica mi je pronašla džemper xxxs, to mi je veliko velim joj, trebam manji, nema manji!, znam, jedino na dječjem odjelu ali tamo nema crnih guća, a je li vam to za mačku ili za ženu?, za ženu od tridesetitri kila, bez ijednog zuba u glavi jer nedavno je ufalo vrgla protezu u oganj, zajedno sa salvetama, zaboravila je da je u salvete bila umotala zubnu protezu, susjeda je sljedećeg jutra, kad je čistila komin u pepelu našla samo žicu. Zubar se skanjiva, kako ću ženi od sto godina uzest otisak, napraviti protezu?, a ona – premda bez zubi - kaže da je kreši dan i da će tukat štogod pojist

još jedanput na dan... Onda nazuje crne, gumene čizme i ide u vrtal gultit travu.

Slika i priča ukazuju mi se tako makondovskom.

Ima još puno pojedinosti kod moje tete koje Marquezu ne bi promakle, kad bi slučajno opet pisao „Sto godina samoće“. Njezino nevjerojatno pamćenje naprimjer: ne samo ko je koga oženi i ko se je od Žrnovaca razve u zadnjih 70 godina, tko su bili delijica i delija na našim trganjima naranče, nego i kako su ubili Laku, tun doli, na vrata od kuće, a je li Laka koga ubi?... i ko je ubi maloga Korinu... Doša mi je prošle godine oni okati iz Novog Zelanda, neka mu ispričovidan... odma san ga poznala, ostari je ali se ni promini, osta je buljav, doni mi je jednu kokoš, rizi i menestre, jabuka, biškota, čokolade i bonboni, punu bursu hrane... zašto Vam je to doni?, pitala sam, ne treba Vama tuđa milostinja... što ja znan zašto mi je doni! Taaako...

I ona mu je ispričovivala, naravno da ne zna da je njezina priča bila prilog jednoj čudesno znanstvenoj knjizi o komunističkim zločinima..., bolje da ne zna. Priča se... kažu...

A preksinoć joj unuka nije ostavila upaljenu letriku, umrila je od straha cilu noć... i ishrstala je sve bonbone, izila ih je od straha, u mraku. Hrstala je bonbone i molila Boga, moli ga i po danu, svaki dan, preklinje ga neka je vazme k sebi, ali ono govnoodboga je ne čuje!, vazelo je njezina sina, a nju ostavilo...

Uvjeren sam kako ni G.G. Marquez ne bi ostao ravnodušan.

A preksinoć joj unuka nije ostavila upaljenu letriku, umrila je od straha cilu noć... i ishrstala je sve bombone od straha... i molila Boga, moli ga i po danu, svaki dan, preklinje ga neka je vazme k sebi, ali ono govnoodboga je ne čuje!, vazelo je njezina sina, a nju ostavilo...

Proljeće 2018. Prijatelji, svibanj

Osjećam se kao rekonvalescent. Preboljela sam još jedno umiranje, Dubrovnik, Maru, ledenu, očajno mokru zimu, izdaju nekih mutnih ljudi koja manje boli jer oni mi zapravo nisu ništa – ni rod ni pomozbog, sve se to daje preboljeti. Prebolijevam i samoću svog tihog doma, njegove mukle, teške tišine ukopane u vrelim podnevima kad sunce krvožedno grize, i one gluhe tišine sitnih noćnih sati kad ničega na svijetu nema nego crne mukline, često prisjećam se svoje rečenice koju je Jakša u nekoj recenziji podcrtao: od toliko samoće na jednom mjestu može se i poludjeti... Ne ludim. Ne još. Kljukam se vitaminima, koenzimima, mineralima, srce mi još luduje, posebno kad zurim u zamukli telefon, (Možda ga je razbio grom?), kad nadolazi šiloko ili me zamori kopanje, nošenje drva, vrućina, uspomene. Nekih dana mislim kako bi bilo dobro poći s prijateljima na kavu, sjesti, opustiti se, slušati tople, meke ljudske glasove oko sebe, pa i one oštre, visoko intonirane, grube, ali ljudske... odavno to nisam činila, a bilo bi dobro. Ali prijatelja i prijateljica nema. Neki su daleko, u drugim gradovima, zemljama, na drugim kontinentima, pod nekim drugim nebom rade, uče, specijaliziraju, uživaju, vremenom nam prijateljstvo blijedi, posustaje, umire... Neki jesu ovdje, ali me zaobilaze u velikim krugovima jer žele izbjeći da ih zamolim za pomoć, ima tisuću stvari u kojima bih trebala prijateljsku pomoć, možda mušku pomoć jer nije normalno da žena donosi vratit tablice i odjavit auto!, sama žena je poput nekakve prijetnje, tereta, blaže rečeno poput neugode, i treba je izbjegavati, službenica me gleda iz svog tupila i veli a ne!, to će morati doći gospodin... nelijepa priča koje se prisjećam s nelagodom. Tu su i vrt, novi auto s kojim nisam na ti, kuća, grijanje, sječa drva, dovoženje drva, traktoranje, pražnjenje hidrofora s onim groznim zavidaj-odvidaj za koje mi manjka snage, donošenje plinske boce, nošenje uza skale, i opet zavidaj-odvidaj, a francuski ključ i ja ne ljubimo se baš, miniwash... Izbjegavaju me i oni koji su mi rod: Jackie jadikuje da nije stigla posaditi, okopati, pokositi travu, ništa nije stigla a ima sina koji brda može pomaknuti; Gloria kuha svakodnevno za sedam osoba, dobro si čula: za sedam!, i umorna je od svega, svega i svih, zar onih ostalih šestoro ne rade ništa, pa ona mora sve sama?, ali svrati koji put udijeli mi pri slučajnom susretu, svrati na kavu udijeli mi kao milostinju...

Ah, da! popiti kavu s prijateljicom!, podijeliti s njom neku tugu, neku sreću ili plan... Miramara je vazda u žurbi, mora poći u ...? ...ne znam kamo, ona vazda nekamo odlazi, valjda zna kamo, nema vremena za sa mnom popiti čaj, nije da je nisam pozvala i da nisam namjeravala platiti. Ona nema vremena. Bela čisti apartmane, pituraje punistre, priprema kuću za iznajmljivanje, kuha za radnike, danas su stavili ploču na novoj garaži, ma nemam vremena!, uvečer se jedva čeka dočepati postelje, slomila sam se!, družiti ćemo se kad sve ovo prođe, što kad prođe?, kad prođe život?, baš ćemo se onda družiti!, velebno će nam biti druženje!... Kad sam koji dan poslije sama ušla u kavanu našeg mini šoping centra, s nakanom da uz kavu, sama odsjedim urnebesni svibanjski pljusak nad gradom, Bela je sjedila opušteno s jednom Prijateljicom...

Moraš se družiti s ljudima, savjetuje me moj najbolji prijatelj iz mladih dana, liječnik koji se upravo vratio iz jedne od svojih humanitarnih misija za francuske humanitarce bez granica, moraš izlaziti, vrijeme je da se makneš, otputuješ, ne vjerujem da si financijski to ne možeš priuštiti (Pojma on nema što si ja ne mogu priuštiti jer plaće u humanitarnim misijama su nebeske!), sad si slobodna i možeš ostaviti sve što je bilo iza sebe... Čudno poimanje slobode mislim, znam da bi najbolje bilo otputovati, ali kamo?, putovanje nije živ čovjek, a ja trenutno ne trebam mora, planine, fjordove, pustinje, ne trebam sedam svjetskih čuda, ni piramide ni čudesne stare gradove, grandiozne građevine, trebam samo male ljude, svoje ljude, one najobičnije, koji imaju vremena, koji ne trče, ne žure, ne žive navrat-nanos, nisu zauzeti i još me se sjećaju, koji će se razveseliti kad me sretnu, i bit će im drago što sam u životu, koji moj telefonski poziv neće ostaviti neodgovoren, i koji će me i sami koji put nazvati, s kojima ću dokona sjesti na neki pižul ili za trpezu... Dobro, kažem svom prijatelju iz mladih dana, evo ću doputovati k Tebi! Prestravio se: pa da mi moja djeca iskopaju oči!? Poslije je utihnuo, nije mi se javio danima, valjda je umirao od straha da mu doista ne dođem na vrata, naravno da ni njemu nisam prioritet, samo neka daleka, prošla opcija... Već u sljedećem razgovoru rekao je dođi!, Borna je dolje kod vas autom, možeš doći s njim, imat ćeš na raspolaganju moj stan, a ja ću otići kod majke... Prekasno. Neću doći. Neću otputovati. Ne želim boraviti u praznoći tuđeg stana. Ne pripadam onima koji putuju jer su uvjereni da je sreća na

nekom drugom mjestu, ili na trećem, ako ih nema ovdje ni prijatelji nisu negdje drugdje. Ovdje možda nemam nikoga svoga, ali imam sebe. Svoju sebe, s kojom dijelim tugu, sreću, planove.

Jer: Prijatelji moji, ja nažalost nemam prijatelja, rekao bi filozof. A veliki američki filmski mag, cinik i mizantrop (koji zna da njegovo jedino dijete živi negdje u Engleskoj, ali nisu se čuli, ne javlja mu se... nisu u prijateljskim odnosima): Valjda za to ima dobar razlog!

P.S. s početka mjeseca lipnja, da ne bude sve tako crno: U mrtvu uru jučerašnjeg kasnog popodneva prekopavam u kući po papirima, ubit će me kartušina mislim, odjednom čujem zvuk motorne kosilice, možda je iskrsnula susjeda koja netom dođe iz Zagreba uhvati kosilicu i kosi, kosi... i pita trebam li ti nešto poflaksati?, a ja kažem hvala, pokosi ono što nisam stigla iščupati jer je zasušilo, i korov i trava su se ubetonirali... Ali nije susjeda, ona u zadnje vrijeme ne dolazi, nisu ni čistači komunalnog, pred mojom kućom stoji kombi, a kosac je stavio štitnik na lice i prionuo poslu, miriše pokošena, suha trava, kamenje mu leti ispod kosilice... zvao je ali se nisam odazvala, mislio je da spavam. Dakle: ipak prijatelj! Kosi moje tužno uvjerenje da nemam prijatelja.

Bez datuma: I likar i pop

Njih dvojica uvlas su jednaki: stasiti muškarci u najboljim godinama, bez viška kilograma i sala koji se čovjeku u tim godinama počinje lijepiti za struk, ramena, mršava lica s ustima kao isklesanim, nategnute kože, ljudi od vrste koja svijet nikad ne gleda širom otvorenih očiju, u strahu da im u oko uleti nešto nepoželjno i veliko, zato sveudilj stiskaju oči i iza poluspuštenih, kamenih vjeđa promatraju sugovornike.

Ali prvo o likaru jer bez popa se može, zna je govorit moj otac.

Iz novina i ženskih priča doznala sam već da je neki super tip, vrhunski onkolog za dojku i k tome atletski tip, sportaš na kojega žene nasrću u rojevima, skijaš – slalomaš ili tako nešto, sniježni sportovi nisu moje područje!, da ga kamera „jako voli“, da ima nasuvremenije opremljenu ordinaciju u državi... I ne znam što, koga ili čega još ima jer

mi je takav lik nezanimljiv, nadam se da nikad neću morati tom znamenitom doktoru.

Ali nada je zla žena.

Jer doktorica u državnoj bolnici, do koje sam putovala našim nesretnim autobusom punih 12 sati, i kod koje sam na red došla kao tridesetiprva pacijentica, u roku hitno otpravila me upravo njemu, zato što joj se ne sviđa ono što vidi i zato što je najbolje da potražim i drugo mišljenje... Spremna pomoći (kakva već jest!) napisala mi je broj telefona na koji trebam nazvati, reći da me šalje ona i da je vrlo hitno, da dolazim s otoka K... Sve sam učinila prema njezinim uputama.

Ništa mi nemojte ostavljati, kaže mi sestra na prijamu, uđite odmah liječniku, vrata lijevo, on čeka...

On čeka odjeven u sive hlače i crvenu Lacosta majicu, bez liječničke kute, mislila sam da je maneken.

Sve se odvija vrlo brzo: Skinite se do pojasa i legnite, lokalna anestezija će djelovati dok pregledam nalaze, je li netko u obitelji bolovao od raka dojke?, nije, koliko mi je poznato, druge teške bolesti?, ne... sad ćete lijepo stati ovdje uz aparat, širokom iglom ući ćemo u dojku i izvaditi djelić suspektnog tkiva... Evo ga!, vidite ovdje?, osjećam klizanje kapljica krvi s mjesta uboda prema pojasu, ne vidim jer mi se malo zamutilo i zacrnilo pred očima... Dočekao me na ruke, posjeo, mislio je da sam hrabrija!... Nisam.

Potom se dešava ono po čemu pamtim cijelu priču: kad sam se malo pribrala pitam koliko mu dugujem, navedeni iznos vadim iz novčanika, stavljam ga na stol, uopće ne razmišljam da je to pola moje mjesečne plaće, on kaže da ću nalaz dobiti poštom u roku od deset dana, i stavlja svoj dlan na novčanice, skuplja ih, gužva, njegova šaka pretvara se u grabežljivu šapu, bez da ih prebroji ugurava ih u džep od hlača, i s obzirom da sjedi ne ide to glatko, novčanice šušaju, bune se, ispadaju, on ih ugurava duboko, dlanom poravnava džep, onda sve pokriva lijepom crvenom majicom, a osmijehom pokriva izraz lakomosti na svom licu...

Račun nisam dobila.

Pop je bio dostupniji, nisam morala putovati,

primio me u župnom uredu i ja ga zamolih da obavi ceremoniju oko pogreba na groblju, znam da to nerado čini, ali molim ga da napravi iznimku, navodim i razloge nebitne za priču... on najprije šuti, a onda pristaje, zahvalna sam mu što pristaje jer na glasu je kao nesusretljiv i bahat čovjek, ja bih mu to odmah platila jer skršena sam bolešću i smrću svoje majke, i moglo bi se desiti da zaboravim, koliko?, a želite li osim molitve za umrlu i blagoslov groba?, blagoslov groba?, ne znam, ako treba onda neka to učini, koliko stoji sve zajedno?, rečeni iznos vadim iz novčanika i stavljam na stol... On pokriva dlanom novčanice... I opet ta muška šapa koja se grči skupljajući novčanice!, i taj izraz lakomosti na njegovu licu!, i uguravanje novčanica u džep od hlača...

I opet bez računa...

*Osjećam se kao rekonvalescent.
Preboljela sam još jedno
umiranje, ledenu, očajno mokru
zimu, izdaju nekih mutnih
ljudi... Prebolijevam i samoću
svog tihog doma, njegove
mukle, teške tišine ukopane u
vrelim podnevima kad sunce
krvožedno grize, i one gluhe
tišine sitnih noćnih sati kad
ničega na svijetu nema...*

Na kraju je opet bio liječnik koji me je oderao za liječnički pregled u svrhu produljenja vozačke dozvole, premda je znao da mi taj pregled uopće ne treba, taj kurviš Vas je preveslao!, vikala je službenica na mjerodavnom šalteru, odnesite mu ovo uvjerenje pa neka njime obriše guzicu-gubicu, trebate ga prijaviti...

Nisam ga prijavila, tko će ga znati što se sve može staviti pod Hipokratovu zakletvu. Ili pod Deset zapovijedi Božjih.